

Syyhy

23.11.2010

Raili Rantalainen

Syyhy

- Hämähäkkieläinten heimoon, alalaji punkit, eläviä loisia, jotka liikkuvat hitaasti ryömien, tarrautuvat lujasti kiinni ihoon
- Naaraat elävät ihon pinnassa sarveiskerroksessa ja kaivavat 2-15mm pituisia juovikkaita käytäviä, naaras munii ihon punkkikäytävään ja uusi sukupolvi 2-3 viikossa

Miten syyhy punkit tarttuvat

- Syyhytartunnan alusta 3-4vi, ilmenee kutina, oireettomanakin syyhy leviää.
- Oireileva merkittävä tartuttaja
- Jos runsas punkkimäärä=hyvin tartuttava
- Tartunta ihokosketuksen välityksellä, pienten lasten lähileikit, halaaminen ja seksi
- perheissä leviää aikuisista lapsiin
- välillinen tartunta vuodevaatteiden kautta

Syyhyn oireet

- pääasiallinen oire on iholla tuntuva voimakas kutina, mikä ilmenee etenkin iltaisin ja öisin, niillä alueilla mihin käytäviään kaivavat
- tavallisimmat paikat kuitenkin ovat:
- sormien välit, kädet, ranteet, rintakehän alue, pakarat, jalkaterät ja intiimialueet.
- lapsilla myös kaulalla, kasvoilla ja päänahassa

Syyhyn hoito

- Ennen varsinaista voidehoitoa:
- vuodevaatteet, pyyhkeet, ja muut vaatteet pestään 20 min kuumassa vedessä , väh +60, vettä kestävämmät vaatteet laitetaan suojaussiin kahdeksi viikoksi
- pakkanen ja kuumuus tuhoavat punkit
- koko vartalon suihkutetus ja pesu
- Ihon huolellinen kuivaus

Lääkeaineet

- Permetriinivoide 5 %, Nix, tavallisin hoitomuoto
  - levitetään koko vartalolle varpaankärjistä leuan päähän (30g tuubi riittää aikuiselle)
  - päähän Nix-shampoo
  - hoidon uusinta 1-2 viikon kuluttua
- samanaikaisesti hoidetaan samassa taloudessa asuvat (oireettomille vain yksi käsittely), seksikumppanit hoidettava

hoito.....

- paras tulos saavutetaan:
  - voide iholle ennen nukkumaanmenoa
  - annetaan vaikuttaa yön yli (8-15 h)
  - lakanoiden, vaatteiden vaihto ja siivous tehdään aamulla hoitovoiteen poistamisen jälkeen

hoito jatkuu.....

- Lääkärin määräyksellä poikkeustilanteissa
- Ivermektiini (Stromekctol)
- hoito uusitaan 1-2 viikon kuluttua
- oireettomille kontakteille riittää yksi käsittely
- Alle 2v-vuotiaiden lasten ja vanhusten hoito kuuluu lääkärille
- Permetriinivoidetta ei raskaana oleville
- Jälkikutinaan hoito:mieto kortisonivoide

Miksi hoito ei onnistu

- Jokin ihoalue jää hoitamatta
- Vain osa ruokakunnasta hoidetaan
- Hoidetaan perheenjäsenet eri aikoina
- Pestään käsiä hoidon aikana (eikä rasvata uudestaan)
- Jätetään hoitamatta uudelleen -1-2 vi kuluttua
- Alusvaatteiden/vuodevaatteiden vaihto unohtuu